

FESTA VALOR

L'ETNO

Museu Valencià d'Etnologia

PROPOSTA FESTA VALOR

Què és la Festa Valor?

La Festa Valor és una festa de la narració oral, és un homenatge a la paraula, a la fantasia i a Enric Valor, el més reconegut recopilador de la rondallística valenciana.

És una iniciativa de la Càtedra Enric Valor de la Universitat d'Alacant que dirigeix Joan Borja i Sanz. La primera Festa Valor es va realitzar el 30 de setembre de 2021 a la Universitat d'Alacant¹, i va nàixer amb l'esperit de convertir-se en un acte popular que ajude a difondre les rondalles, les llegendes i els contes arreu del País Valencià.

Emma Lobo contant El Gegant de romaní a la Festa Valor d'Alacant. Fot. La Veu dels Llibres

Objectius principals de la Festa Valor:

- Difondre la literatura oral valenciana.
- Donar a conèixer la figura i l'obra d'Enric Valor.
- Prestigiar la professió dels i de les narradores orals.
- Fomentar la participació dels veïns i veïnes perquè conten en veu alta.
- Reunir la ciutadania al voltant d'un acte popular en homenatge a la paraula.

¹ CANO, P. Primera Festa Valor, a la Universitat d'Alacant. *La Veu dels Llibres*. 2 d'octubre de 2021. [Consulta: 18 de març de 2022]. Disponible a: <https://www.laveudelsllibres.cat/noticia/49134/primera-festa-valor-a-la-universitat-dalacant>

L'ETNO i la Festa Valor

L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia, va realitzar la segona Festa Valor el dia 15 d'octubre de 2021, dins la programació de la campanya Espanta la por. Va tindre com a com a subtítol «Nit de rondalles», perquè en este cas es va celebrar de nit.

En el cas concret d'esta celebració, l'objectiu principal va ser ajudar la Càtedra Enric Valor per a donar a conèixer la Festa entre els agents culturals locals. Assistiren només 70 persones convidades, un número reduït per raó de la COVID19, triades i seleccionades per ser professionals dinàmics i implicats amb la cultura popular i amb un perfil vinculat a les biblioteques, els museus, la gestió cultural i la normalització lingüística de l'àmbit territorial de la Diputació de València.

Eixa nit, amb un guió elaborat per la narradora Almudena Francés, es mostraren exemples de tot allò que es podria fer en esta festa al voltant de la rondallística: narració oral, música, teatre... Fins i tot tastàrem rondalles amb un especial menú elaborat per Tasta'l d'Ací. Volíem que l'experiència fora viscuda perquè després es reproduïra en cadascun dels pobles de les persones assistents, per descomptat adaptant-se a les circumstàncies de cada població.

Amb la intenció d'estendre esta festivitats, la Festa Valor de L'ETNO es va dissenyar amb la idea que tot allò que es creara poguera ser compartit amb qualsevol entitat interessada en dinamitzar la seua pròpia festa de la paraula, des del logo fins als textos teatrals, i que no només ho pogueren fer les persones assistents la nit del 15 d'octubre de 2021, sinó qualsevol que puga llegir esta proposta.

En este document reproduïm els ingredients utilitzats a la «Festa Valor. Nit de Rondalla» de L'ETNO, i els posem a l'abast de totes aquelles entitats que els vulguen reutilitzar sempre que es respecte el reconeixement de l'autoria dels textos i de les imatges.

Per últim, abans de passar a enumerar els ingredients d'esta recepta, cal fer un aclariment: les rondalles protagonistes de la Festa Valor no han de ser en exclusiva les recopilades per l'escriptor de Castalla. Elles són l'excusa per a narrar d'altres i, sobretot, ho són per a arribar al més important: a la narració més local, a fer protagonistes els que encara contem a casa, els veïns i les veïnes que saben i poden contar. Ací estaria el principal repte d'esta festa: fer protagonista la paraula viva.

INGREDIENTS DE LA FESTA VALOR DE L'ETNO (15 d'octubre de 2021).

L'organització

Cada persona convidada tenia una taula adjudicada prèviament formada per 10 persones. Cada taula s'identificava amb el títol d'una rondalla d'Enric Valor, per la qual cosa podies anar a la taula de "*Els tres plets de Pasqua Granada*", "*La mestra i el manyà*", "*Els tres consells*"...

El pati de L'ETNO el vam decorar de la forma més senzilla possible amb banderins i bombetes de pereta com si d'una plaça de poble es tractara. Hi havia una xicoteta tarima amb dos micròfons de peu que facilitava poder vore bé els que parlaven, però que no marcava distàncies amb un gran escenari. La narració havia de ser propera.

La narració oral

Els professionals de la narració que participaren en la Festa Valor de L'ETNO van ser:

- Almudena Francés, coordinadora, guionista i narradora.
- Carles Cano, narrador i autor de textos.
- Eva Andújar.
- Jordi Raül Verdú.
- Domingo Chinchilla.

- Oscar Mora.

Eva Andújar contant Abella a L'ETNO

Al llarg de la nit es van contar diverses rondalles, en este cas, només de les recopilades per Enric Valor, com *Abella*, *Joan Ratot* o *Joan Antoni i els torpalls*. Al final de la nit, a més a més, tots els narradors i les narradores participaren d'una ronda de mínims a la qual es contaven contes molt curts, molt àgils i amb un punt humorístic.

La narració va ser la protagonista indiscutible de la nit i va tindre veus però totes de narradors i narradores professionals. L'ingredient de les veus anònimes, de la participació dels veïns i veïnes no va estar present però és molt recomanable poder introduir-lo en qualsevol poble que realitze una Festa Valor.

La música

La música protagonista de la nit va ser l'acordió de Pau Barberà (Ontinyent). Com Almudena Francés va explicar al començament de la nit, l'acordió era l'instrument musical que acompanyava les festes fins a la Guerra Civil, més tard va ser la banda la que va protagonitzar la música de les festes.

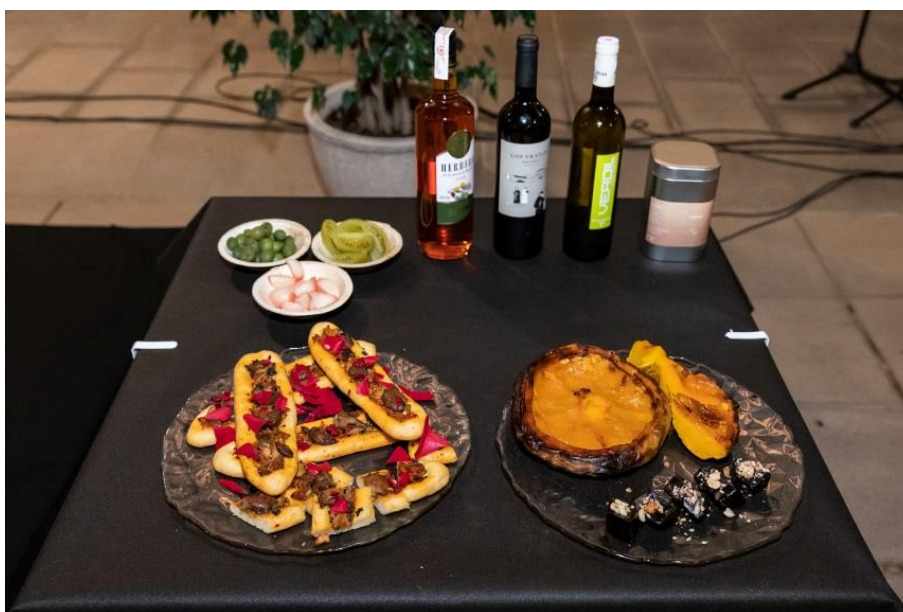
Pau Barberà tocant l'acordió

L'acordió va obrir la nit, va acompanyar les narracions i, fins i tot, va interpretar una rondalla que el públic havia d'endevinar. Si no haguèrem tingut mesures COVID19, ens hauria fet ballar. Ens conformàrem amb un ball de mans molt divertit.

El sopar

En el cas de la Festa Valor de L'ETNO, decidírem que fora per la nit acompanyat d'un sopar de pa i porta, cadascú havia de dur el seu entrepà, i L'ETNO es va encarregar de posar la beguda i una picadeta molt especial, ja que el sopar es va tematitzar gràcies a les aportacions de Xavier Benavent de [Tasta'l d'ací](#).

Xavier ens va convidar d'aquesta manera a tastar les rondalles de Valor:

«Llegir les Rondalles valencianes d'Enric Valor és com entrar en una dansa sonora que imbrica els mots, les metàfores i milanta expressions que descriuen situacions i personatges fantàstics. Unes històries que arribem a reconèixer i a percebre, línia rere línia, amb la nostra imaginació: una munió de colors, d'olors i també de gusts envoltats de paisatges mengívols que ens esclafeixen en mastegar les pàgines d'aquestes contalles que Valor arplegà del saber popular valencià per a portar-les a l'excel·lència literària.

Descobrir els gusts de les Rondalles és un plaer que sols es pot sentir tot resseguint les seues narracions. Hui, però, us portem un tastet que hem imaginat estirant del fil d'una de les rondalles contades aquesta Nit.

Cerqueu les referències en el text, però sobretot, en la vostra memòria gustativa. Bon profit!

Xavier Benavent. Tasta'l d'ací»

Xavier Benavent de Tasta'l d'Ací

Es tractava de la rondalla *Abella*, que havia contat Eva Andújar prèviament i este era el seu menú:

- Bessons d'ametla torrats amb clofol
- Cebeta i tomata en salmorra amb olives adobades
- Coca de bolets amb pètals de rosa
- Carabassa torrada amb arrop i avellanes
- Infusió de timonet
- Herberet de la Mariola

Una rondalla per a espellucar

El teatre i la interpretació del públic.

La participació del públic era necessària i es va resoldre de dues maneres: amb la lectura en veu alta de les adaptacions de les rondalles d'Enric Valor, realitzades per Carles Cano, i amb la representació teatral dels textos adaptats pel dramaturg, Javier Sahuquillo.

1 –Lectura en veu alta de les adaptacions de Carles Cano.

Com ja hem dit a l'inici, cada taula rebia el nom d'una rondalla. Quan els convidats de la Festa arribaren a la taula, trobaren un sobre tancat per a cadascú d'ells. Un sobre amb el títol de la rondalla i un número que marcava un ordre. El sobre estava tancat i només es va obrir en el moment que els vam marcar. Arribat eixe moment, cadascú obria el seu sobre i trobava un fragment de la rondalla de la seua taula que havia de llegir per ordre i interpretar en veu alta, perquè tots a la taula pogueren escoltar i seguir la història. Els textos tenen acotacions per a facilitar la interpretació, només quedava demanar al públic una bona interpretació. Aquells qui tingueren el número 1 ja podien començar a declamar el seu text per als seus companys i companyes de taula i després el 2, el 3....

7 taules alhora llegint en veu alta 7 rondalles diferents. 70 persones que s'alçaven de la cadira per torns per a interpretar el seu fragment i donar pas al següent. Les veus i les rialles es barrejaren. Va ser un exercici de memòria per a uns i un descobriment per a altres que mai havien llegit una rondalla de Valor. Cada persona assistent va participar activament de la proposta

*Les adaptacions realitzades per Carles Cano de les rondalles d'Enric Valor les trobareu maquetades a l'annex d'este document.

2 – Representació de la rondalla *! queixalets, també!*

El dramaturg Javier Sahuquillo, en 2017, va adaptar tres rondalles valencianes a teatre per a una activitat que vam fer al cicle Espanta la por anomenada, *Crim al museu*. Per a la Festa Valor vam voler utilitzar de nou estos textos, principalment, l'adaptació de *! queixalets, també!*

Repartírem els papers de l'obra entre persones del públic, que pujaren a interpretar el text amb disfresses i la necessària interpretació corporal i vocal. Va ser una de les activitats més divertides de la nit. Sempre cal trobar voluntaris empàtics i disposats a passar-ho bé.

Van eixir Toneta, el xiquet de bolquers, la dona endolada, la mare i el narrador. L'acordió de Pau va fer l'acompanyament.

El materials que tenim per a compartir

En primer lloc, la imatge gràfica que vos oferim en esta proposta és idea de L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia i per tant cal mantindre la integritat de la imatge. Per descomptat, no és obligatori utilitzar-la, ja que la Festa Valor no és propietat de ningú i pot tindre la imatge que més vos agrade. L'ETNO únicament ofereix la seua proposta gràfica com a un recurs més que es pot reaprofitar.

Els recursos que podeu demanar-nos són:

Recursos gràfics:

- El logo (arxiu digital).
- El disseny de les tote bags (arxiu digital).
- El disseny de les xapes (arxiu digital).
- El photo call (físic). Es pot demanar i el prestem. Només tenim uno per la qual cosa caldrà tindre cura d'ell i caldrà reposar-lo si pateix maltractaments. Es prestarà sempre que estiga disponible.

Recursos textuais:

- Els set textos d'adaptació de Carles Cano maquetats individualment. Cal respectar l'autoria i el seu reconeixement. Les rondalles d'Enric Valor adaptades són les següents:
 - *El darrer consell*
 - *El ferrer de Bèlgida*
 - *El patge Saguntí*
 - *Els tres plets de pasqua*
 - *Joan Antoni i els torpalls*
 - *L'amor de les tres taronges*
 - *La mestra i el manyà*

- Els textos teatrals adaptats per Javier Sahuquillo. Cal respectar l'autoria i el seu reconeixement. Les rondalles adaptades són:
 - *I queixalets també!* d'Enric Valor.
 - *El pare llop i la coixeta*, rondalla recopilada per Joaquim González Caturla
 - *Els donyets d'Almudaina*, rondalla recopilada per Joaquim González Caturla

Vos hem contant com vivírem la Festa Valor a L'ETNO, però esta va ser la que nosaltres poguérem i volguérem fer. La Festa Valor és adaptable, és millorable, és escalable i l'heu de fer vostra, de cada poble, de cada barri i de cada entitat organitzadora. El que sí és cert és que ha de ser una festa popular on les rondalles i els contes han de ser els protagonistes, una festa de la paraula on tots i totes poden participar.

Llarga vida a les Festes Valor!!!

#FestaValor #SomDeValor

Per a més informació i per a demanar materials, contacteu amb:

Biblioteca de L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia

Carrer Corona, 36 (València)

biblioteca.etnologia@dival.es - 96 388 36 22 / 28